

nastaje između broдача i procura indosataru, nego ostaje između broдача i indosanta. Ovaj način se upotrebljava redovito kod špeditera. Ovim indosamentom vlasnik robe želi biti siguran, da će uvijek sam očuvati svoja prava prema robi i da će njemu brodar direktno odgovarati, a ne preko špeditera. I po našem Zakonu o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova mogući su procura indosamenti, jer je u tom zakonu predviđeno, da za indosament vrijede propisi Zakona o mjenici /osim odredaba o regresu/, a Zakon o mjenici predviđa i procura indosament.

B.J.

SAVEZNI VRHOVNI SUD SR NJEMAČKE,
presuda od 29.I.1959.

Sudar njemačkog i britanskog broda u kanadskim teritorijalnim vodama. - Zakon koji se primjenjuje na odgovornost brodovlasnika

Britanski parobrod sudario se s njemačkim motornim brodom na kanadskoj rijeci u koju ulaze pomorski brodovi. Oba su broda bila oštećena. Britanski je vlasnik tužio njemačkog vlasnika pred sudom u Hamburgu i tražio naknadu štete po njemačkom zakonu. Sud je međjutim osudio tuženika da naknadi štetu po kanadskom pravu, koje ograničuje odgovornost brodovlasnika na određene svote. Savezni vrhovni sud je potvrdio presudu ovim obrazloženjem:

1. Bruxelleska konvencija o sudarima na moru od 1910. nema kolizijskih pravila o ograničenju odgovornosti brodovlasnika, zbog čega svaki sud mora ta pravila odrediti prema svom zakonu /lex fori/.

2. Sud je već u predjašnjim slučajevima odlučio da odgovornost brodovlasnika za štetu od sudara u njemačkim vodama, ocjenjuje po njemačkom pravu kao lex loci delicti commissi.

3. To pravilo vrijedi jednako za tuđe teritorijalne vode, bez obzira na sud, pred koji se spor iznosi.

Tužitelj /za kojega je njemački zakon bio povoljniji/ tvrdio je, da se odredbe o odgovornosti brodovlasnika moraju izuzeti od tog pravila i da se s obzirom na to, da su one različite u pojedinim državama, mora primijeniti zakon zastave broda, koji je kriv za sudar. "Brod... nosi na neki način sa sobom svoj sistem odgovornosti, i njegov vlasnik može odgovarati samo po tom sistemu." No to je shvaćanje protivno prethodnim odlukama Vrhovnog suda za Britansku zonu /od 1950/ i bivšeg Reichsgerichta /1902/, kojim se utvrđuje da bi primjena različitih prava na taj dio problema sudara dovela do nerazumnog cijepanja jednog jedinstvenog događaja. Nema razloga da se sudar brodova rješava drukčije nego svaki ostali delikt. Štaviše, pravilo koje je sud primijenio prihvaća i judikatura mnogih država, a kad bi se granica odgovornosti odredila zasebno za svaki od brodova u sudaru, mogle bi nastati razlike u njihovu tretiranju koje se ne mogu opravdati.

N.K.

Bilješka. - Bruxelleska konvencija o sudarima od 1910. ujednačila je materijalne odredbe o sudarima brodova, i njezinom primjenom na slučajeve, koji su joj podložni, izbjegli bi se svi problemi sukoba zakona. Konkretni problem međutim nije iz uže materije sudara, već se odnosi na ograničenje odgovornosti brodovlasnika ili broдача uopće, koji vrijedi i za sve druge obveze a ne samo obveze iz sudara. Stoga se ovdje postavilo pitanje sukoba. Njemačko rješenje odgovara judikaturi anglosaskih sudova. Francuski sudovi također primjenjuju lex fori na sudare u svojim vodama, dok na sudare na otvorenom moru primjenjuju zakon mjesta, gdje je zaključen ugovor o namještenju zapovjednika, a to je u pravilu i zakon zastave. Odakle Ripert izvodi načelo da za ograničenje odgovornosti brodovlasnika vrijedi lex loci delicti commissi, ako se radi o nedopuštenom djelu zapovjednika, a lex contractus za ugovore, koje je zapovjednik sklopio. To se može prihvatiti, no ne pomaže ako je sudar zbog nedopuštene djela nastao na otvorenom moru, i u tom slučaju pojavljuje se opet mogućnost da se primijeni zakon nastave, t.j. zakon određen pripadnošću broda. Tako određuje Código Bustamante, pa i sovjetski i talijanski zakonik.

U našem pravu to pitanje nije pozitivno riješeno, ali će se morati riješiti prilikom izrade pomorskog zakonika, koja se već priprema.

N.K.

APELACIONI SUD Aix,
presuda od 11.I.1955.

S.A.Müller c/a Sté commerciale et
industrielle de la Core d'Afrique

Kupoprodaja CIF - Raskid zbog krivnje prodavaoca - Iznos naknade štete, koji se duguje kupcu - Razlika između ugovorene cijene i tržišne cijene na dan raskida.

Kupac CIF, koji je postigao raskid ugovora zbog krivnje prodavaoca, ima pravo na naknadu štete, koja predstavlja razliku između kupoprodajne cijene i tržišne cijene na dan raskida, kada je šteta definitivno nastala. Kupca treba odbiti sa zahtjevom da mu se plati razlika između ugovorene cijene i iznosa, koji je stvarno primljen prilikom prodaje, za koju kupac pogrešno smatra da je izvršena za račun prodavaoca.

/DMF 1956., str.238/

S.B.